

**Zásady v oblasti klímy zamaskované
na „Európskom súde o klimatickej zmene“ za ľudské práva**

**Právne, politické a ekonomické problémy procesu o
klimatickej zmene pred Európskym súdom pre ľudské práva**

Správa pre skupinu ECR,
Európsky parlament, Brusel

Dr. Lucas Bergkamp, J.D., LL.M.
Katinka M. Brouwer, J.D., LL.M.

Brusel, 20. mája 2021

Zhrnutie

Prípád Duarteovcov v skratke

V prípade Duarteovcov podalo šesť portugalských maloletých žalobu na Európsky súd pre ľudské práva (ESĽP) pre porušenie ich „práva na život a rodinný život“; porušenia sa malo dopustiť 33 krajín, ktoré podľa žalobcov prijali neprimerané zásady v oblasti klímy.

Žalobcovia sformulovali množstvo požiadaviek, ako napr. (1) zníženie emisií skleníkových plynov, (2) drastické obmedzenia v oblasti vývozu fosílnych palív, (3) drastické opatrenia kompenzujúce emisie súvisiace s dovozom výrobkov a (4) opatrenia, ktoré by prinútili nadnárodné spoločnosti obmedziť emisie v rámci celého výrobného reťazca.

Vo všetkých týchto oblastiach je nutné v záujme rešpektovania „klimatickej núdze“ znížiť emisie na nulu. Na základe priaznivého rozsudku zo strany ESĽP môžu potom žalobcovia viesť ďalšie súdne spory na národnej úrovni proti krajinám, ktoré nerobia dostatočné kroky na dosiahnutie týchto cieľov. Krajiny, proti ktorým bola vznesená žaloba, nebudú mať inú možnosť než splniť výnos súdu, keďže sa proti nemu nie je možné odvolať.

Enormné dôsledky pre ekonomiku a demokraciu

V stávke je schopnosť celého ekonomického systému dosahovať zisk, pretože náklady na splnenie týchto požiadaviek budú pre spoločnosti a krajiny závažné. Uvedený výnos by položil ekonomiku v mnohých krajinách na koliená so všetkými dôsledkami, ktoré takáto situácia prináša.

Okrem ekonomických dopadov, ktoré sa dajú len ťažko nadhodnotiť, by boli enormné aj dôsledky pre demokraciu a vládu zákona. Rozhodnutie v prospech žalobcov by znamenalo, že politika v oblasti klímy by sa natrvalo vyčlenila zo štandardného procesu politického rozhodovania, v rámci ktorého dokážu zvolení zástupcovia a riadiaci pracovníci zvážiť rozličné protichodné záujmy, posúdiť príslušné zásady a podľa potreby vykonať príslušné korekcie a úpravy.

Fanatici, zaslepenci a aktivisti

Je veľmi pravdepodobné, že portugalskí maloletí, ktorí sú v skutočnosti iba figúrkami ovládanými organizáciami klimatických aktivistov, tento prípad naozaj vyhrajú. Sudcovia z ESĽP už na základe viacerých skutkov a rozhodnutí preukázali mimoriadnu predpojatosť, ktorá sa dá s istotou označiť ako fanatizmus.

- **Po prvé**, táto žaloba mala byť okamžite zamietnutá z dôvodu absolútneho ignorovania súdneho procesu na úrovni štátu. Pri konaniach pred ESĽP ide za normálnych okolností o štandardnú požiadavku, tento prípad však mimoriadnym spôsobom uprednostnili, keďže sa považuje za záležitosť, ktorá „nestrpí odklad“.
- **Po druhé**, ESĽP na základe vlastnej iniciatívy rozšíril žalobu vznesenú neploletými žalobcami tak, aby zahrnovala aj „týranie“.

Podľa súdu je presadzovanie „neprimeraných zásad v oblasti klímy“ na rovnakej úrovni ako týranie alebo neľudské zaobchádzanie.

- **Po tretie**, sudcovia, ktorí sa tomuto prípadu venujú, už vykonali verejné rozhodnutia ohľadne „nepopierateľnej existencie klimatickej núdze“, ktorá si vyžaduje okamžité činy, pričom predseda súdu označil vo svojom prejave ESĽP aj ako „Európsky súd o klimatickej zmene“. Okrem toho povedal pár povzbudivých slov o šanci na úspech tzv. klimatickej spravodlivosti, ktoré sa dajú chápať ako otvorené pozvanie, aby klimatickí aktivisti počítali s pomocou súdu pri svojom úsilí o presadenie vysnených zásad v oblasti klímy v Európe a vo zvyšku sveta.
- **Po štvrté**, ESĽP zamietol náležite zdôvodnenú žiadosť o intervenciu zo strany dotknutých členov Európskeho parlamentu bez toho, aby uviedol príslušné dôvody. Rovnaký osud postihol odbornú skupinu v oblasti ústavného práva aj organizáciu, ktorá má kľúčové znalosti a vedeckú fundovanosť v oblasti klimatických zásad. Organizáciám, ktoré v tomto prípade evidentne sympatizujú so žalobcami, však intervencia povolená bola.

Tento prípad tak opäť potvrdil už dlhší čas prevládajúci trend, v rámci ktorého sudcovia ESĽP využívajú politický aktivizmus predstavujúci priame ohrozenie z hľadiska rozdelenia moci. Európsky súd pre ľudské práva nie je zárukou spravodlivého súdneho procesu.

Ľudské práva ako zámienka

Prípad Duarteovcov ilustruje, ako klimatickí aktivisti našli spojencov vo fanatických sudcoch, s ktorými majú spoločný ideologický postoj. Pod maskou ľudských práv sa zásady v oblasti klímy zúžili na nezvratný súdny diktát, ktorý je mimo akejkolvek demokratickej kontroly. Súdne orgány, ktoré diktujú zásady demokraticky zvoleným vládam, nepostupujú v súlade so zákonmi, skôr ich samé vytvárajú. Príslušní sudcovia sa pritom svoju zaslepenosť ani nepokúšajú zakryvať.

Záver

Je nutné obnoviť vládu zákona a rozdelenie moci. Je neprijateľné, aby sudcovia zneužívali dohovor o ľudských právach na účely presadzovania zásad v oblasti klímy v európskych krajinách donucovacím spôsobom. Rozhodovanie, ktoré by malo prebiehať v politickej aréne, sa stalo rukojemníkom, pričom podkopáva celý systém demokratického vládnutia a narúša dôveru občanov v príslušnú vládu. ESĽP sa stal fanatickou inštitúciou, ktorá sa snaží bez akéhokoľvek mandátu aktívne presadzovať politiku. Umožnime ESĽP, aby sa vrátil k svojmu základnému poslaniu ochrany ľudských práv a aby sa nestal inštitúciou, ktorá podkopáva demokraciu, politiku a vládu zákona.